

ZGODNJA DANICA. KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi polji. in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četert leta 1 gl. 20 kr
V tiskarnici sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 80 kr., za 1/2 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik. izide „Danica“ dan poprej

Tečaj XLII.

V Ljubljani, 12. mal. serpana 1889.

List 28.

P. Francišk Ksaverij Veninger S. J.

Devetnajstega roznika 1888 je umerl v Cincinnati eden naj imenitnijih duhovnov katoličanstva, gotovo pa naj imenitnij misijonar devetnajstega stoletja, čast. p. Francišk Ks. Veninger, iz Jezusove družbe. Besede, katere je pisal „Monitor“, glasilo katoličanov v San-Francisku l. 1871, da ga „ni duhovna ali posvetnjaka, kateri bi bil med nami tako znan, kot p. Veninger,“ so veljavne za celo severno in osrednjo Ameriko.

Veninger, rojen 31. oktobra 1805 na gradu „Mildhaus“ pri Mariboru na Štajarskem, je bil sin tamošnjega grajščaka. Po prizadevanji cesarice-matere Karoline Avguste je prišel v izverstno zgojevališče spreobrnjenca pl. Klinkowströma, katero je leta vstanovil po prizadevanji blaženega Klemena Marije Hofbauerja. Kot gojenec tega zavoda je doveršil filozofične študije, kasneje je študiral na Dunaju bogoslovje, in l. 1828 ga je posvetil knezoškof Zängerle za duhovna. Pri njegovi novi maši je pridigal Ivan Emanuel Veith.

Novoposvečeni duhoven je dobil mesto prefekta v graškem klerikalnem semenišču; razun tega je pa tudi učil dogmatiko na ondotnem vseučilišču. Ko je jeden njegovih prijateljev stopil v jezuitovski red, je tudi on enako storil. Dokončavši novicijat učil je Veninger na vseučilišču modroslovje in razne bogoslovne nauke; razun tega je pa zlasti goreče oznanoval besedo božjo. O počitnicah pa se je tudi vdeleževal misijonov. Veninger sam je djal v slavnostnem govoru, katerega je imel 1876 v National-Guard-Hall v Filadelfiji: „Polovico svojega življenja v Evropi sem prebil zlasti na vseučiliščih, licejih in kolegijih

kot učenik. Poslednja leta obračal sem na misijonska dela. Toda tamkaj me je oviral birokratiški vpljiv, kakor da bi imel roke in noge zvezane. Hrepenel sem po deželi, kjer bi prost kakor orel v zraku mogel prosto leteti v prid razširjevanja sv. vere, — in ta dežela je Amerika. v Evropi sem se nahajal s svojo misijonsko ladjo kakor na plitvem, vendar zelo deročem veltoku, vedno v nevarnosti, da bi obtičal v pesku, ali pa kakor parnik na Kolumbiji v Oregonu, ter bi me močni tók nazaj zanesel. Hrepenel sem po globokeji, pa mirnejši vodi. Želel sem zaslišati klic: No bottom! (brez dna). Dežela, kjer sem našel to globočino, je — Amerika.“

Veninger je dospel v Novi Jork 25. julija 1848, in je prvič pridigoval v cerkvi presvete Trojice v Williamsburg-u. Potem je odpotoval v St. Louis, kasneje v Cincinnati, kjer je leto in dan učil bogoslovje in več knjig spisal. Še tisto leto je pričel misijonariti, in to opravilo je nepretergano nadaljeval celih štirideset let. Pridigal je gladko v nemškem, angleškem in francoskem jeziku, v nekaterih misijonih celo po šestkrat na dan v imenovanih treh jezikih. Neštevilnokrat je prepotoval vse Zedinjene države, od severa do juga, od vzhoda do zahoda. Vspéh je bil velikansk. Ako bi se kdo potrudil pošteti vse množice spreobrnjenih nekatoličanov in brezvérskih katoličanov, katere je pripravil k sprejemanju ss. zakramentov, in vernikov, kateri so se vdeleževali njegovih misijonov in samostanov, katere je on vstanovil, dobil bi velikanska števila. Koliko neumerjočih duš pa je on rešil o smertni uri, ne da bi se v očitnosti kaj o tem zvedelo! Kako vzvišeno je moralo vselej biti obnovljenje kerstne obljube, ker on je pričel na neštevilnih

krajih z navdušeno trikratno prisego vseh navzočih: „katoliško hočemo živeti, katoliško umreti!“

Postavimo naj tu samo nekatere verstice iz Veningerjevega poročila o misijonu v Varringtonu. Le-ta misijon je sledil onemu v Pentakoli. Ko sem v nedeljo-večer poklical zakonske može, in ko sem videl, da niso prišli samo katoličani, temuč tudi protestantje, framasoni i. t. d., ter da ni nihče zapustil cerkve med pridigo, dasiravno je terpela poldrugo uro, spoznal sem, da ta misijon ne bode imel manjšega uspeha, nego oni v Pentakoli. Tam sem spreobrnil 22 protestantov, tu pa 32. V Pentakoli sem premnogo móž, ki so bili udje framasonskega in družih skrivnih redov, spravil z Bogom, v Warringtonu pa njih še veliko več. Med njimi je bil celo en „Master of the Lodge“ (ložni mojster, ali glavar cele občine framasonov).

Že način, kako so našemu misijonarju po dokončanem misijonu dajali častno spremstvo, kaže, da je moral imeti njegov misijon velik uspeh.

Mladenci so ga spremljali v premnožih krajih na konjih od staje do staje. „Zlasti lepó je bilo to,“ kakor piše l. 1887 neko poročilo, „ko se je vračal misijonar iz Št. Vendel-a v Št. Klavdij. Mladenci so ga namreč spremljali na lepo okinčanih konjih z zastavami raznih katoliških društev in jahali v mesto. Amerikanci so se temu zelo čudili, ker si ne vedó pojasniti, kaj navdaja katoličane, in pred vsem mlade možé, s tolikim spoštovanjem do duhovna. Kaj tacega pri njihovih pridigarjih ni. Ginljivše in tolažljivše za misijonarjevo sercé pa je bilo obnašanje dveh majhnih deklic, kateri ste se mu na cesti zahvalile, ko se je misijonar mimo peljal. Jedna, komaj štiri leta stara, je brez strahú pritekla iz neke hiše pred konje in stala cvetlice na pot. Druga pa je pokleknila, ko je misijonar stopil z voza, in je zelo jokala. Ko jo je misijonar vprašal, kaj da joče, je dejala: „Moja mati se Vam prav lepo zahvaljuje, da so se moj oče pri misijonu spreobrnili, in da zdaj tako dobro in pobožno živijo. Taka zahvala iz ust globokoginjenega deteta razveseljuje serce misijonarju gotovo bolj, kot vse kavalkade in senerade, dasiravno taka skazovanja občne hvaležnosti časté dotično občino, ker vé čislati vrednost milosti, katere jim naklanja misijonar s tolikim trudom.“

Kedor je bral poročila Leopoldove družbe, se bo z veseljem spominjal, kako priden in zanimiv poročevalec je bil p. Veninger. Vsako leto je dal leopoldinski ustanovi vesten odgovor o

svojem delu. Sedaj je to pri kraji in Gospod je poklical zvestega hlapca na obravnavo. Gotovo mu je milosten sodnik! —

Malo pred svojo smertjo je pisal p. Veninger osrednjemu ravnatelju leopoldinske vstanove gosp. pomožnemu škofu Angererju, sledeče pismo:

Milostni gospod škof!

Z veliko hvaležnostjo sem prejel tudi letos, in sicer tako zgodaj, podporo od preslavnega leopoldinskega društva, za katero se imam le Vam zahvaliti.

Res je, da se je zdaj zgodila velika sprememba gledé moje misijonske delavnosti, radi starosti. Nadleguje me namreč naduha. Toda sej imam vzgled velikega sv. misijonarja novejšega čaša, sv. Alfonsa Ligvorija, kateri je imel v svoji starosti isto bolezen. Zato pa se je toliko bolj trudil s peresom podpirati nadaljevanje pričetega misijonskega delovanja. — To tudi jaz skušam po vsi moči; potrebujem pa tudi podpore za dokončanje tolikih početji, katera sem pričel v štiridesetih letih svojega misijonskega delovanja v Ameriki. Razun tega imam le še malo časa; kajti čez nekoliko mesev bom star 84 let.

Zatorej Bog plati tisočkrat za vso naklonjenost, katero mi skazujete Vi, prečastiti dobrotnik, iz ljubezni do Jezusa, v blagor duš...

Fr. Ks. Veninger S. J.

V Cincinnatiu, 11. rožnika 1888.

(Ber. d. Leop. Stfg. 88.)

Ubogi dijak.

V drugi polovici sedemnajstega stoletja je bilo na nek Marijin praznik v obednici moškega samostana v Krakovem mnogo gostov zbranih. — Po kosilu pogosté tudi uboge dijake, ki so navadno z lončkom prihajali v samostan po male deleže za kosilo.

Med mnogimi drugimi učenci, ki so takrat v samostan prišli, je opozoril posebno eden s svojo čedno obleko, z vljudnim obnašanjem in s svojo lepo postavo vse navzoče goste. — Predstojnik samostana pohvali tudi tega dijaka pričujočemu starosti Letovskemu vsled njegovega lepega obnašanja. — Starosta ga vpraša iz različnih predmetov, in ko mu mladenič na vsa vprašanja izverstno odgovori, ga še vpraša:

„Kateri stan si bodeš pa izvolil, dragi mladenič?“

„Duhovskega,“ mu odverne mladenič v nekoliko zadregi; „serčno rad bi namreč tudi jaz v tem stanu dobrote povračeval, ki sem jih prejemal od duhovščine.“

Vsim se dopade ta odgovor. Starosta poterka mladeniča na ramo in mu reče:

Iz misijonskega življenja. (Apostoljski poklic.) „Preljuba moja mati! Vaše zadnje pismo sem prejel preteklo soboto, to je 11. maja. Prav veseli me, da mi koj nazaj odpišete na moje pismo in ne čakate tako dolgo, kakor jaz. Zato sem tudi jaz sklenil, Vam takoj na Vaša pisma odpisovati, če bo le mogoče. — Prašate me, če mi ni nič dolgčas, ker sem tako oddaljen (med Indijani)? Meni dolgčas?! Nikoli in nikjer poprej še nisem imel tako lepega življenja, kakor ga imam zdaj tukaj pri Indijancih. Čeprav slovensko ne govorim, nič ne dé. Z Indijancem se ravno tako dobro porazumem, kakor s Kranjcem in mislim, da bi slovensko ne mogel tako dobro pridigati, kakor indijansko. — Do današnjega dne sem samo v indijanskem jeziku pridigoval. Bog vé, če bom kedaj kje slovensko pridigoval! Nobenega jezika se še nisem s tako velikim veseljem učil, kakor tega, „očipve-jezika,“ ki je tako lep, pa tudi tako težak. Preljuba moja mati! ni vam treba prašati, ako mi ni dolg čas! Zdrav sem, vesel, zadovoljen, nič mi ne manjka; kaj pa bi hotel še? Živim, kakor so živele stari indijanski misijonarji v tej deželi.“ — Tako piše mlad slovensk duhoven in misijonar svoji materi v Lj.

Iz Istre (Ondotne okoliščine. Neposvečevanje praznikov in kazen.) Kar je serce človeku, to je lepa kranjska dežela Slovincem, lepa ne le zaradi prijaznih vinskih gor, rodovitnega polja, zelenih travnikov, obraščenih gojzdov in naravnih čudnosti; temveč zaradi premnogih krasno oličenih cerkvá, ki jasno pričajo o vnetosti, da jasno pričajo v vnetosti za Božjo čast in lepoto Božjih hiš gorečih dušnih pastirjev in o radodarnosti pobožnih vérnih. Daj ljubi Bog, da bi se ta dobri duh ohranil, in kar je treba še pomnožil. Nevgodne razmére in drugi vzroki, katere je naj boljše pokriti s plajščem molčanja, so krivi, da je sosednja Istra oziroma lepote Božjih hiš za Kranjsko daleč zaostala, pogreša se še pri cerkvah, pri katerih so nastavljeni dušni pastirji, tu pa tam ena prvih cerkvenih potreb in lepôt, to je, križev pot. Ta pomanjkljivost je vzrok navedenega dopisa.

To spomlad sta potožila dva dušna pastirja, oddaljena 2 do 3 ur od kranjske meje proti Reki, da njiju cerkve nimajo križevega pota in ga ne bo, ako Bog ne zbudi dobrotnih serc. Ne misli, častiti čitatelj, da je v Istri tako lahko nabrati stotakov za cerkvene naprave, kakor v nekterih krajih na Kranjskem. Zemlja isterska je večinoma nerodovitna, kamnita, pusta; tej podobno je tudi marsikatero serce. Tudi gg. duhovna, ki želita križevega pota, bivata na kamniti zemlji; prvi ima 14 vasic, v katerih je, kakor omenjeno, blizo 1700 ljudi, pa vse vasice imajo en sam voz, orala (pluga) nobenega, ljudje gnoj na herbtu nosijo, njivice, med kamnji stisnjene, prekopavajo — ubožci, kadar pritisne suša na plitvo zemljo. Darovanje za cerkvene potrebe je trikrat v letu, nabere se vsakokrat 6—7 goldinarjev, — toliko, kar je treba za olje večne luči. Drugi duhovni pastir ima nabranih 50 gld. za križev pot, a premalo, da bi se kaj dostojnega naročilo. Morebiti ima na Kranjskem, Štajerskem, ali kjer si bodi, kaka premožna cerkev, star še rabljiv križev pot, ki bi ga mogla prepustiti ubogemu hervaškemu isterskemu ljudstvu, ali bi se našlo usmiljenih blagih serc, ki

bi v ta namen, na čast križanemu Jezusu, kak darček poklonili. V to pomozi Bog! Imena dotičnih duhovnj ali gg. dušnih pastirjev se zvedó pri vredništvu „Zg. Danice.“ —

Posvečuj praznike! V vasi tik istersko-kranjske meje je bival blizo 3 leta mizarski pomočnik J. S., rojen v P. na Notranjskem. Nesrečnež je ves zaslužek zapil in zaigral. Kerščanske dolžnosti je zanemarjal, v cerkev ni hotel, bila mu je božja služba „predolga“, posebno pridiga. Na Svečnico se mu je vidilo, da je došlo po noči nekaj blizo, strah ga je bilo, rekel je: k spovedi bom moral, bojim se nesreče, ne bo brez nič. Po vasi so govorili: pri tej hiši straši, gospodar je bil prihodnje jutro v klopi pri sv. maši, ki ga sicer ni viditi. J. S. pozabi, smel bi reči, opominovanje božje. Na večer pred pustno nedeljo pije S. J. z gospodarjem in drugimi čez polnoči, zjutraj je spil še par kupic žganja, potem gre med 8—9. uro na goro Snežnik z dvema tovaršema, noseč okvirje za okna gojzdarjem; zvonilo je ravno k Božji službi. S. J. hodi blizo dve uri, vsled obilne pijače in malega počitka prične pešati, tovariša, ki sta imela težavniše breme, sta hitela naprej, ker mraz in burja ni dopustila počivati. J. S. ne more dalje, vsede se v sneg, dva gojzdarja prideta najdeta ga v nezavednosti, goste pene tišči iz ust. Ko gresta po ljudi, je bil nesrečnež že mertev. Ko so bili ljudje pri Božji službi, je milovanja vredni žalostno umrl. Ljubši mu je bilo 60 kr., kot sv. maša in posvečevanje nedelje. Bog je ljudem, ki — žal — zanemarjajo božjo službo, vsaj tukajšni gojzdarji prepogosto, pokazal „Svoj Perst.“

Iz Istre. Če tudi kasno bodo morebiti komu drago, omeniti kaj malega o razmerah teržaško-koperske škofije. Dekanij je 16, narveča Terst v 123.642, nar manjši Ospo z 8366 prebivalci; stoljnih kanonikov 7, družih v Kopru 6, kuratnih kanonikov 7, župnij 93, praznih 19, vikariji 2, kuracij 21, praznih 6, kapelanij ekspositur 54, praznih 27, kooperatur 101, praznih 56. Mladi naraščaj nar povoljniji, ker je vsih 50 prostorov v semenišču napolnjenih, pred 10 leti jih je bilo le 7 v vsih štirih letih. Sedanji premilostni gospod škof dr. Jan. Glavina so 88 teržaški, 4 teržaško-koperski škof. Škofija Teržaško-Koperska Pičansko-Novogradska, sedaj vse skupaj ena škofija, ima 333000 duš. Vstanovljene so bile vse leta 524 po Kr.

Čepovan, 2. julija. (Cerkveni patron, obletnica sv. misijona, nova župnija, prvi župnik.) Velik upljiv do našega serca imajo že navadni cerkveni prazniki, še bolj pa mecé serce, duha pa povzdigujejo in krepé nenavadne slovesnosti. Cela kopa takih se je pri nas združila na sv. Ivana Kerstnika dan.

Sv. Ivan Kerstnik je patron naše cerkve, ter se tukaj slovesno praznuje že nad 340 lét. Od leta 1881, ko smo imeli sv. misijon in ga sklenili ravno na dan cerkvenega patrona, se ta dan ponavlja obletnica, katere se je letos s prejemanjem ss. zakramentov vdeležilo 200 občanov. Temu pa se je letos pridružila še dvojna posebna slavnost.

Čepovan je v prijetni gorski dolini za Sveto goro; oddaljen je od svoje farne cerkve v Solkanu štiri ure hodá; ima pa od leta 1550 sedanjo veliko cerkev sv. Ivana Kerstnika, in svoje duhovne pastirje.

krajih z navdušeno trikratno prisego vseh navzočih: „katoliško hočemo živeti, katoliško umreti!“

Postavimo naj tu samo nekatere verstice iz Veningerjevega poročila o misijonu v Varringtonu. Le-ta misijon je sledil onemu v Pentakoli. Ko sem v nedeljo-véčer poklical zakonske može, in ko sem videl, da niso prišli samo katoličani, temuč tudi protestantje, framasoni i. t. d., ter da ni nihče zapustil cerkve med pridigo, dasiravno je terpela poldrugo uro, spoznal sem, da ta misijon ne bode imel manjega vspeha, nego oni v Pentakoli. Tam sem spreobernal 22 protestantov, tu pa 32. V Pentakoli sem premnogo móž, ki so bili udje framasonskega in družih skrivnih redov, spravil z Bogom, v Warringtonu pa njih še veliko več. Med njimi je bil celo en „Master of the Lodge“ (ložni mojster, ali glavar cele občine framasonov).

Že način, kako so našemu misijonarju po dokončanem misijonu dajali častno spremstvo, kaže, da je moral imeti njegov misijon velik vspéh.

Mladič so ga spremljali v premnozih krajih na konjih od staje do staje. „Zlasti lepó je bilo to,“ kakor piše l. 1887 neko poročilo, „ko se je vračal misijonar iz Št. Vendel-a v Št. Klavdij. Mladič so ga namreč spremljali na lepo okinčanih konjih z zastavami raznih katoliških društev in jahali v mesto. Amerikanci so se temu zelo čudili, ker si ne vedó pojasniti, kaj navdaja katoličane, in pred vsem mlade možé, s tolikim spoštovanjem do duhovna. Kaj tacega pri njihovih pridigarjih ni. Ginljivše in tolažljivše za misijonarjevo sercé pa je bilo obnašanje dveh majhnih deklic, kateri ste se mu na cesti zahvalile, ko se je misijonar mimo peljal. Jedna, komaj štiri leta stara, je brez strahu pritekla iz neke hiše pred konje in stala cvetlice na pot. Druga pa je pokleknila, ko je misijonar stopil z voza, in je zelo jokala. Ko jo je misijonar vprašal, kaj da joče, je dejala: „Moja mati se Vam prav lepo zahvaljuje, da so se moj oče pri misijonu spreobernali, in da zdaj tako dobro in pobožno živijo. Taka zahvala iz ust globokoginjenega deteta razveseljuje serce misijonarju gotovo bolj, kot vse kavalkade in senerade, dasiravno taka skazovanja občne hvaležnosti časté dotično občino, ker vé čislati vrednost milosti, katere jim naklanja misijonar s tolikim trudom.“

Kedor je bral poročila Leopoldove družbe, se bo z veseljem spominjal, kako priden in zanimiv poročevalec je bil p. Veninger. Vsako leto je dal leopoldinski ustanovi vesten odgovor o

svojem delu. Sedaj je to pri kraji in Gospod je poklical zvestega hlapca na obravnavo. Gotovo mu je milosten sodnik! —

Malo pred svojo smertjo je pisal p. Veninger osrednjemu ravnatelju leopoldinske vstanove gosp. pomožnemu škofu Angererju, sledeče pismo:

Milostni gospod škof!

Z veliko hvaležnostjo sem prejel tudi letos, in sicer tako zgodaj, podporo od preslavnega leopoldinskega društva, za katero se imam le Vam zahvaliti.

Res je, da se je zdaj zgodila velika sprememba gledé moje misijonske delavnosti, radi starosti. Nadleguje me namreč naduha. Toda sej imam vzgled velikega sv. misijonarja novejšega čaša, sv. Alfonsa Ligvorija, kateri je imel v svoji starosti isto bolezen. Zato pa se je toliko bolj trudil s peresom podpirati nadaljevanje pričetega misijonskega delovanja. — To tudi jaz skušam po vsi moči; potrebujem pa tudi podpore za dokončanje tolikih početji, katera sem pričel v štiridesetih letih svojega misijonskega delovanja v Ameriki. Razun tega imam le še malo časa; kajti čez nekoliko mesev bom star 84 let.

Zatorej Bog plati tisočkrat za vso naklonjenost, katero mi skazujete Vi, prečastiti dobrotnik, iz ljubezni do Jezusa, v blagor duš...

Fr. Ks. Veninger S. J.

V Cincinnatu, 11. rožnika 1888.

(Ber. d. Leop. Stfg. 88.)

Ubogi dijak.

V drugi polovici sedemnajstega stoletja je bilo na nek Marijin praznik v obednici moškega samostana v Krakovem mnogo gostov zbranih. — Po kosilu pogosté tudi uboge dijake, ki so navadno z lončkom prihajali v samostan po male deleže za kosilo.

Med mnogimi drugimi učenci, ki so takrat v samostan prišli, je opozoril posebno eden s svojo čedno obleko, z vljudnim obnašanjem in s svojo lepo postavo vse navzoče goste. — Predstojnik samostana pohvali tudi tega dijaka pričujočemu starosti Letovskemu vsled njegovega lepega obnašanja. — Starosta ga vpraša iz različnih predmetov, in ko mu mladenič na vsa vprašanja izverstno odgovori, ga še vpraša:

„Kateri stan si bodeš pa izvolil, dragi mladenič?“

„Duhovskega,“ mu odverne mladenič v nekoliko zadregi; „serčno rad bi namreč tudi jaz v tem stanu dobrote povračeval, ki sem jih prejemal od duhovščine.“

Vsim se dopade ta odgovor. Starosta poterka mladeniča na ramo in mu reče:

Iz misijonskega življenja. (Apostolski poklic.) „Preljuba moja mati! Vaše zadnje pismo sem prejel preteklo soboto, to je 11. maja. Prav veseli me, da mi koj nazaj odpišete na moje pismo in ne čakate tako dolgo, kakor jaz. Zato sem tudi jaz sklenil, Vam takoj na Vaša pisma odpisovati, če bo le mogoče. — Prašate me, če mi ni nič dolgčas, ker sem tako oddaljen (med Indijani)? Meni dolgčas?! Nikoli in nikjer poprej še nisem imel tako lepega življenja, kakor ga imam zdaj tukaj pri Indijancih. Čeprav slovensko ne govorim, nič ne dé. Z Indijancem se ravno tako dobro porazumem, kakor s Kranjcem in mislim, da bi slovensko ne mogel tako dobro pridigati, kakor indijansko. — Do današnjega dne sem samo v indijanskem jeziku pridigoval. Bog vé, če bom kedaj kje slovensko pridigoval! Nobenega jezika se še nisem s tako velikim veseljem učil, kakor tega, „očipve-jezika,“ ki je tako lep, pa tudi tako težak. Preljuba moja mati! ni vam treba prašati, ako mi ni dolg čas! Zdrav sem, vesel, zadovoljen, nič mi ne manjka; kaj pa bi hotel še? Živim, kakor so živeli stari indijanski misijonarji v tej deželi.“ — Tako piše mlad slovensk duhoven in misijonar svoji materi v Lj.

Iz Istre (Ondotne okoliščine. Neposvečevanje praznikov in kaznen.) Kar je serce človeku, to je lepa kranjska dežela Slovincem, lepa ne le zarad prijaznih vinskih gor, rodovitnega polja, zelenih travnikov, obraščenih gojzdov in naravskih čudnosti; temveč zarad premnogih krasno oličenih cerkvá, ki jasno pričajo o vnetosti, da, jasno pričajo v vnetosti za Božjo čast in lepoto Božjih hiš gorečih dušnih pastirjev in o radodarnosti pobožnih vérnih. Daj ljubi Bog, da bi se ta dobri duh ohranil, in kar je treba še pomnožil. Nevgodne razmére in drugi vzroki, katere je naj boljše pokriti s plajščem molčanja, so krivi, da je sosednja Istra oziroma lepote Božjih hiš za Kranjsko daleč zaostala, pogreša se še pri cerkvah, pri katerih so nastavljeni dušni pastirji, tu pa tam ena prvih cerkvenih potreb in lepót, to je, križev pot. Ta pomanjkljivost je vzrok navedenega dopisa.

To spomlad sta potožila dva dušna pastirja, oddaljena 2 do 3 ur od kranjske meje proti Reki, da njiju cerkve nimajo križevega pota in ga ne bo, ako Bog ne zbudi dobrotnih serc. Ne misli, častiti čitatelj, da je v Istri tako lahko nabrati stotakov za cerkvene naprave, kakor v nekterih krajih na Kranjskem. Zemlja isterska je večinoma nerodovitna, kamnita, pusta; tej podobno je tudi marsikatero serce. Tudi gg. duhovna, ki želita križevega pota, bivata na kamniti zemlji; prvi ima 14 vasic, v katerih je, kakor omenjeno, blizo 1700 ljudi, pa vse vasice imajo en sam voz, orala (pluga) nobenega, ljudje gnoj na herbtu nosijo, njivice, med kamnji stisnjene, prekopavajo — ubožci, kadar pritisne suša na plitvo zemljo. Darovanje za cerkvene potrebe je trikrat v letu, nabere se vsakokrat 6—7 goldinarjev, — toliko, kar je treba za olje večne luči. Drugi duhovni pastir ima nabranih 50 gld. za križev pot, a premalo, da bi se kaj dostojnega naročilo. Morebiti ima na Kranjskem, Štajerskem, ali kjer si bodi, kaka premožna cerkev, star še rabljiv križev pot, ki bi ga mogla prepustiti ubogemu hervaškemu isterskemu ljudstvu, ali bi se našlo usmiljenih blagih serc, ki

bi v ta namen, na čast križanemu Jezusu, kak darček poklonili. V to pomozi Bog! Imena dotičnih duhovnj ali gg. dušnih pastirjev se zvedó pri vredništvu „Zg. Danice.“ —

Posvečuj praznike! V vasi tik istersko-kranjske meje je bival blizo 3 leta mizarski pomočnik J. S., rojen v P. na Notranjskem. Nesrečnež je ves zaslužek zapil in zaigral. Kerščanske dolžnosti je zanemarjal, v cerkev ni hotel, bila mu je božja služba „predolga“, posebno pridiga. Na Svečnico se mu je vidilo, da je došlo po noči nekaj blizo, strah ga je bilo, rekel je: k spovedi bom moral, bojim se nesreče, ne bo brez nič. Po vasi so govorili: pri tej hiši straši, gospodar je bil prihodnje jutro v klopi pri sv. maši, ki ga sicer ni viditi. J. S. pozabi, smel bi reči, opominovanje božje. Na večer pred pustno nedeljo pije S. J. z gospodarjem in drugimi čez polnoči, zjutraj je spil še par kupic žganja, potem gre med 8—9. uro na goro Snežnik z dvema tovaršema, noseč okvirje za okna gojzdarjem; zvonilo je ravno k Božji službi. S. J. hodi blizo dve uri, vsled obilne pijače in malega počitka prične pešati, tovariša, ki sta imela težavniše breme, sta hitela naprej, ker mráz in burja ni dopustila počivati. J. S. ne more dalje, vsede se v sneg, dva gojzdarja prideta najdeta ga v nezavednosti, goste pene tišči iz ust. Ko gresta po ljudi, je bil nesrečnež že mertev. Ko so bili ljudje pri Božji službi, je milovanja vredni žalostno umrl. Ljubši mu je bilo 60 kr., kot sv. maša in posvečevanje nedelje. Bog je ljudem, ki — žal — zanemarjajo božjo službo, vsaj tukajšni gojzdarji prepogosto, pokazal „Svoj Perst.“

Iz Istre. Če tudi kasno bodo morebiti komu drago, omeniti kaj malega o razmerah teržaško-koperske škofije. Dekanij je 16, narveča Terst v 123.642, nar manjši Ospos v 8366 prebivalci; stoljnih kanonikov 7, družih v Kopru 6, kuratnih kanonikov 7, župnij 93, praznih 19, vikariji 2, kuracij 21, praznih 6, kapelanij ekspositor 54, praznih 27, kooperatur 101, praznih 56. Mladi naraščaj nar povoljneji, ker je vsih 50 prostorov v semenišču napolnjenih, pred 10 leti jih je bilo le 7 v vsih štirih letih. Sedanji premilostni gospod škof dr. Jan. Glavina so 88 teržaški, 4 teržaško-koperski škof. Škofija Teržaško-Koperska Pičansko-Novogradska, sedaj vse skupaj ena škofija, ima 333000 duš. Vstanovljene so bile vse leta 524 po Kr.

Čepovan, 2. julija. (Cerkveni patron, obletnica sv. misijona, nova župnija, prvi župnik.) Velik upljiv do našega serca imajo že navadni cerkveni prazniki, še bolj pa mečé serce, duha pa povzdigujejo in krepé nenavadne slovesnosti. Cela kopa takih se je pri nas združila na sv. Ivana Kerstnika dan.

Sv. Ivan Kerstnik je patron naše cerkve, ter se tukaj slovesno praznuje že nad 340 lét. Od leta 1881, ko smo imeli sv. misijon in ga sklenili ravno na dan cerkvenega patrona, se ta dan ponavlja obletnica, katere se je letos s prejemanjem ss. zakramentov vdeležilo 200 občanov. Temu pa se je letos pridružila še dvojna posebna slavnost.

Čepovan je v prijetni gorski dolini za Svetogoro; oddaljen je od svoje farne cerkve v Solkanu štiri ure hodá; ima pa od leta 1550 sedanjo veliko cerkev sv. Ivana Kerstnika, in svoje duhovne pastirje.

Leta 1843 so občani v navzočnosti cerkvene in svetne komisije vravnali dohodke župniku in kaplanu. Nato je bila ta duhovnija po sklepu od 2. dec. 1845 povzdignjena v faro, župnijo. Pa sklep je ostal na papirju in duhovnija v prejšni odvisnosti od Solkana. Vikarij č. g. Bl. Gerča se je trudil celih osem let, da je oživil imenovani sklep. Mnogo pisarij in poterpežljivosti je bilo treba. Konečno je bila fara razpisana do 24. aprila t. l. in dosedanji vikarij imenovan prvi župnik. Ker je naznanilo izvolitve prejel še le 20. junija, nam je upadlo upanje, da bi mogli slavnost umeščevanja praznovati že na sv. Ivana dan. Vendar prevzvišeni gospod knez nadškof so milostno blagovolili ga investirati precej drugi dan, na svoj god; tako sta se tudi na dan sv. Alojzija srečali dve pomembni slovesnosti: god prevzvišenega knezonadškofa in investiranje prvega župnika na novi župniji.

Malo je bilo sicer časa za priprave, vendar pridnost in vnema je vse premagala. Dan sv. Ivana Kerst. je bil Čepovan ves okrašen v zastavah. Bližnja dva č. g. vikarija sta že prejšni popoldan pomagala spovedovati, drugi gospodje duhovni so jeli prihajati zjutraj. Prišel je p. n. Monsignor F. A. Košuta, kanonik in dekan iz Gorice, kot instalator; počastil nas je tudi dosedanji župnik preč. g. J. Kolavčič iz Solkana, kateri je ta dan zadnjič tukaj službeno opravil svojo farno sv. mašo. Došel je tudi preč. g. dekan Fr. Vidic, kot vedni prijatelj in sošolec našemu župniku. Zbralo se je 11 duhovnov. Sl. vlado pa je zastopal visokorodni gospod Fr. baron Rechbach, dvorni svetovalec i. t. d. V naj lepšem redu se je veršila redka slavnost. Da je bilo ljudstvo tega dneva veselo, mi ni treba dostavljati. Bolj pa kot gnječa ljudstva, navdušenost občanov, mlaji, zastave in slavoloki, je novega g. župnika veselilo mnogobrojno pobožno prejemanje ss. zakramentov. Milosti, ki so se ta dan razlivale na občino, in priprošnje sv. Ivana Kerstnika, pod katerega varstvom se je začela nova župnija, naj ohranijo in okrepcujejo priljubljenega duhovnega očeta v zadovoljnosti in zdravju, dokler je Bogu ljubo.

Bog. moj mir!

Mogočni Bog, ti kralj miru,
Daj mir i sercu mojemu!
Ti del si sam:
„Svoj mir vam dam,
Ne svetni mir, nebeški mir,
Ki v meni ima svoj izvir!“
Zato se vedno sredi stisk
Dviguje k tebi klic in vrisk:
„Pri meni, Bog, ostani!“

Ko duša moja se zmrači,
In vihra v sercu zabesni,
Skušnjav tisoč
Provzroči noč,
Kjer prej je svetil luči žar,
Kjer prej je pokoj bil vladar,
Ječi serce in koperni:
„Pomagaj, o Gospod, mi ti!
Pri meni, Bog, ostani!“

Ko se blaginja mi zmrači,
In sreče zvezda otemni,

Ko up na up
Se zgruzi skup,
Ko dolgih trudov sladki sad
Nesreča vzame naenkrat,
Poterto se solzi serce
In kliče zaupljivo v te:
„Pri meni, Bog, ostani!“

In ko življenje se zmrači,
Po žilah mi zastaja kri,
Pogled mračan
In pot hladan
Naznanja že mi bližnjo smert,
Naj bo pogled moj v te upert.
V tem boji zadnjem, v uri tej,
Bog, milostno na mene glej!
Pri meni, Bog, ostani!

Če ti, o Bog, stojiš za me,
Umirjeno mi je serce,
Ker svest sem si,
Da zmagaš ti,
S teboj pa zmagam tudi jaz
Najhujši boj, največji plaz.
Zato te klical bom povsod,
Mogočni Stvarnik in Gospod:
„Moj Bog, le v tebe upam!“

Nema Eboran.

Razgled po svetu.

Bosanska Dubica, 29. junija. Pišem Vam nekaj besed od tukaj, naj častiti bralci vedó, da smo tudi tukaj Slovenci na bosansko-hervatski meji; nas katolikov je blizu 600 duš, ki so se naselili, odkar je Avstrija osvojila Bosno. Tukaj je največ le pravoslavni, kakor si sami pravijo Serbi. Odkar je umerl po roparskem umoru V. Lah, ki je tu utemeljil cerkev in naselil precej katolikov, od tačas je tu postalo precej zaspano pri katolikih, za vsako stvar je treba siliti in s sodnijo tirati, da se kaj popravi. Sedaj smo imeli redko veselje, katerega tu še nismo doživeli. Obiskal nas je presvetli naš biskup Banjalučki, o. Marijan Markovič. Na Sv. Telesa dan je bila sv. birna v bosanski Gradiški, drugi dan v petek se je presvetli biskup podal na pot ob gerdem vremenu in slabi poti ob Savi k nam v Dubico. Dve uri od Dubice so mu prišli naproti z 210 kočijami Dubički veljaki, naš č. g. župnik, Kotorski opravitelj (sodnik), Serbski duhovni in veljavniši Serbi in Turki, med njimi načelnik občine Dubiške itd. Eno uro od Dubice, kjer stoji hiša katoliškega naselnika, Slovenca, bil je slavolok postavljen, ondi ga je domača hišna družina pričakovala.

Pri slavoloku izstopi in pozdravi tam čakajoče in jih vpraša, kako je, ali ste zdravi in koliko let ste tukaj. Blagoslavljajoč se odpelje dalje. Pred Dubico je bil sprejem veličasten, pred slavolokom je bilo zbranih polno ljudi katolikov, Serbov in Turkov; tu ga je nagovoril eden šolarjev in mu čestital k njegovemu dohodu, drugi ga je pozdravil župnik iz hervatske Dubice, potem se je podal v cerkev pred dvoriščem, kjer je stal visok slavolok z velikimi za-

„Verli mladenič, bodi priden in postani duhovnik; izberi si ta častitljivi stan, ki je še šolski mladini tako prijazen in terpečemu človeštvu velika podpora!“ Potem vzame en cekin iz možnjice in pristavi smehljaje: „Sprejmi to-le, da bodeš ložej svoj namen dosegel, in kedar boš škof v Krakovem, mi bodeš dal grajščino Kielsko, pri kateri stanujem, v najem.“

S temi besedami se še enkrat nasmehljá mladeniču, ki se je s polnim lončkom, vesel nad prejetim darilom, in s solzami v očéh domov podal.

* * *

Že nad trideset let je preteklo po tem dogodku, mnogo se je na svetu spremenilo in glava priletnega starosta Litovskega je med tem do čistega osivela. Razmere v tem času so tudi nanj slabo vplivale. Počasi je zgubil skoraj vse svoje premoženje in le z malim ostankom prešnjega, precej znatnega premoženja se je podal v Krakovo, kakor navadno govore, v pokoj.

Takrat se je obhajala v mestu Krakovem velika slovesnost; novo imenovani škof je imel namreč takrat svoj vhod. Bil je Konstantin Feliks Šaniavski, Junoša imenovan, ljubljeneц vladajočega kralja Avgusta II, bivši zastopnik Litvanije in prelat Vilinski, škof iz Kujavije, sedaj, leta 1720 po smerti Kazimira Lubinskega, postavljen za krakovskega škofa. Kakor bodoči vojvoda Levenski, tretji duhovni starašina celega kraljestva in posestnik mnogih tisočev letnih prihodkov, imel je škof Krakovski tako slovesen vhod, kakoršen se spodobi za tacega dostojanstvenika. Kraljevi vojaki so šli z veliko slovesnostjo na obzidje, društva s svojimi zastavami in šolska mladina so pričakovali svojega višjega pastirja; različne kitice, napisi z gerbi in mnogobrojnimi olupšavami in preprogami so krasili ceste, po katerih je šel slavnostni sprevod. Mnogi starešine in visoki gospodje iz bližine in tudi iz oddaljenih krajev so poveličevali to slavnost, pri kateri so bili konečno vsi k obedu povabljeni.

Priletni starosta Letovski tudi tukaj ni bil pozabljen, dasiravno se je čudil, ko pride v njegovo hišo zunaj mesta bogato oblečeni škofov hišnik, katerega on ni poznal, ker še nikoli v svojem življenju ni bil v zvezi z njim. Ta tedaj ga je povabil k škofu, ko so nanj že pred leti, potem ko je svoje premoženje zgubil, visoki gospodje in njegovi nekdanji prijatelji bili pozabili.

Ko dospé starosta v škofijsko palačo, najde tam naj imenitnejše može svojega časa. Med tolikimi tako imenitnimi gosti je starosta komaj smel upati, da se bode kdo ozerl nanj; in vendar ga je škof s tem prehitil, da se mu zahvali, ker je bil tako dober, da je njegovo vabilo sprejel in slovesnost s svojo navzočnostjo povikšal.

Navzoči gostje so se še čudili nenavadni vlnjenosti škofovi proti ubožnemu starostu, kar glasno trobentanje naznani, da se začne slavnostna pojedina. Med gosti ni sedel starosta na poslednjem mestu. Pri prvi in drugi jedi so se verstile razne primérne napitnice. Stare steklenice, polne ogerskega vina, so se spraznovale in po navadnih napitnicah, kakor kralju, prvemu knezu in vsim zbranim gostom vstane škof in nastavi starostu Letovskemu kozarec z besedami: „Gospod starosta, naj živi najino staro prijateljstvo!“

Vsi so mislili, da se hoče škof s starim Letovskim malo pošaliti; tudi sam se je začudil nad napitnico škofovo, ki mu je bil dosedaj popolnoma neznan. Ko se mu zahvali za napitnico, spregovori: „Gospod, Ti*) si premilostljiv svojemu služabniku; toda jaz se ne morem spominjati, da bi bil Ti, škofovska milost, mene poznal, tem manj, da bi jo bil jaz kedaj zaslužil.“ — „Vendar je tako, stari prijatelj,“ odverne škof, „najino prijateljstvo ni še-le od včeraj! Res, precej let je že preteklo, ko sva se poslednjič videla.“

„Resnično, jaz se tega ne spominjam!“

„Jaz pa ne bodem najinega spoznanja nikoli pozabil. Spominjate se še morebiti, gospod starosta, Marijinega praznika pri tukajšnih redovnikih pred kakimi trideset leti in onega ubogega dijaka, kateremu ste en cekin podarili? Ta ubogi dijak sem jaz — Vaš cekin ni prišel v nevredne roke in Vaše očetovsko opominjevanje o moji prihodnosti mi je šlo v serce. Trdno sem se poprijel in vdal v razmere, in postal sem z Božjo pomočjo in po milosti našega vladarja taki, kakoršnega me sedaj vidite! — Ne sramujem se tega, da sem nekaj z lončkom k oo. reformatom hodil po jedila, temveč visoko cenim to od naših prednikov vstanovljeno navado.“

Po teh besedah migne škof višemu služabniku, ki veliko sreberno posodo nad mizo vzdigne in iz nje vzame lonček revnega dijaka, ki je bil za spomin s srebrom okovan. Med tem ko je dvorana odmevala od glasnega odobravanja, nadaljuje škof:

„Toraj, gospod starosta, s tem lončkom ste me videli pri oo. reformatih, jaz se tega nikakor ne sramujem, temveč zmiraj mi bode v lep spomin. Rad bi pa še vedel, če se še spominjate svojih besedi, ko ste mi takrat cekin podarili? Te Vaše besede so mi ostale vedno v sercu in so me kakor zvezde popotnika ves čas vodile po tej poti. Vi ste rekli takrat: da naj se dobro učim, postanem duhoven; in kedar bodem škof Krakovski, Vam grajščino v Kielcu v najem dam. Sedaj sem škof Krakovski in spolnim tudi vašo zahtevo. Tukaj je pogodba za šest let, katero morate brez vsake plače sprejeti, kakor dokaz moje vedne hvaležnosti.“

S temi besedami podá začudenemu starostu pogodbo, ki je pravilno izgotovljena a ležala v posodi pod lončkom.

Starosta je mislil, da se mu sanja, komaj se je zamogel še spominjati onega revnega dijaka, vsa dogodba se mu je namreč zdela pozabljena. Še-le počasi se je zavedal vsih dogodkov. Poln hvaležnih čutov vzame pogodbo še-le, ko mu jo škof večkrat ponudi in ga vsi navzoči gostje silijo.

Dogodbo končajoč naj omenim še neutrudljivo delavnost in človekoljubnost škofa Šaniavskega v vsih njegovih opravilih. Krakovski grad, ki je bil od sovražnikov požgan in opustošen, je zopet olupšal. Vstanovil je bogoslovsko učilišče v jezuitovskem kolegiju v Gdanskem, semenišču v Krakovski škofiji je zapustil vstanovo v denarju. Krakovsko vseučilišče je obilno podpiral. Posebno se je pa spominjal revnih dijakov, za katere je vstanovil posebno hišo s 100.000 poljskimi goldinarji.

*) Op. V poljskem jeziku se ne vika, ampak vak se tika, in ako ga ločeš posebej počastiti, postaviš zraven besedo „gospod,“ „milost“ itd. Tukaj nadalje sledi naše navadno naslovanje.

Umerl je l. 1732, obče obžalovan od vsih tovarišev svoje dobe, posebno od mladine in ubogih, katerim je bil pravi oče. (Annalen d. heil. Paulus 1889, št. 6.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

S Posavja dolenskega. (Misli in prevdarki o binkoštnem času.) Grehi zoper Sv. Duha so naj hujši. — O kako potreben je sveti Duh osobito dandanes človeškemu rodu; toda tega odganjajo, zapira se mu z vso silo in umetnostjo vhod v dušo in serce — tudi pri katolikih, o žalost velika, pa še celo pri tacihi katoličanih, ki se imajo in cenijo za poštene, vérne kristjane. Velikanski shodi, izleti, hribolastva se napravljajo naj raji o velicih praznikih, še posebno o Binkoštih. Ko bi se premišljevala velikanska dela sv. Duha v naravi, kakor so popisovana v psalmih (n. pr. v 103. ps.), bi saj nekaj bilo. Godí se pa rado nasprotno. Pojedanje, popijanje, plesanje in drugi dirindaji na dan prihoda S. Duha, ali druge svete dneve, to ni po božji volji. Napuha, mesenega poželenja in posvetnosti je mnogo; nebeških milosti, darov sv. Duha, pa prihaja malo... Naj bi verni Slovenci velike, presvete praznike bolj spoštovali, na bolj dostojni način preživeli in obhajali. —

Omenil sem že o drugi priliki „gnjusobe na svetem mestu.“ To se je pa osobito peklensko-slovesno godilo letos v Rimu ravno presveti binkoštni dan. Žalost in oskrumba je nepopisljiva, grozna nečast, sramota in hudobija. Kip nesrečnega odpadnika Bruna Giordana stoji v sv. mestu, procesije satanovih družb, derhali napuha in mesa ga preslavljajo, — nesramnice oplesavajo. Antikristovi apostoli slepijo, motijo in zapeljujejo verni, priprosti narod italijanski in rimski!... Bog to dopusti. Neizvedljiva so pota Božja. Šiba na vsaki način je za malomarnost, mlačnost, merzloto in nezvestobo, za pregrehe sedanjih katoličanov, svojeglavnih otrók matere sv. Cerkve. O pregrehe, o božjeropi, ki so skriti marsikterim človeškim očém, ne pa Božjim! Bog dopusti, da se presejeja pšenica, da se loči od plév. Bog dopusti zato, da se njegova nevesta — sv. kat. Cerkev — očisti pég in madežev. Bog dopusti to, da se obrezujejo, odrezujejo, ozdravljajo, očiščujejo, ali pa zametujejo spačeni, gnjili, smertno oškodvani udje telesa Kristusovega v sv. Cerkvi na zemlji. Zakaj je bolnih, odpadlih toliko višjih gláv? Zato, ker je toliko udov bolnih. Dobri, zdravi udje pa se toliko bolj vraščajo, vterjajo in vspévajo. Bog to dopusti, da se lepota, moč, krepost sv. Cerkve toliko sijajneje pokazuje. Bog to dopušča v poskušnjo višjih in nižjih pastirjev, pastirskih pomočnikov in vernih ovčic. Bog dopusti to poskušnjo, da se razodene, kaj bodo k temu rekli katoličani in njihovi glavarji, duhovni in svetni, — kaj bodo delali, ali molčali, ali za slavo Božjo in čast in blagor sv. Cerkve se poganjali. Pokazati se ima, kaj bojo delali za naj večo svetinjo, za sv. vero in njene pravice? Videti se mora očitno, kako deržijo udje s svojo glavo — vidno in nevidno, s sv. očetom papežem in s Kristusom.

O kako se bo vse to pojasnilo sodnji dan! Kako nezmérno bodo ponižani, kateri zdaj laž in brezverstvo povzdigajo na prestol, vero in čednost pa sramoté, tlačijo in zatirajo!

O kako silno močna je Cerkev, ktere tolike hudobije, tolike nezvestosti, tolike laži in spačenosti ne morejo zatreti! Ona le še lepša, le še bolj močna prihaja z boja!

Bog je dopustil, da na presveti gori Kalvariji je umerl Sin Božji, si dal s sulico stran odpreti in prebosti si svoje najljubeznjivše Serce, in tam gori, kjer je svojo presveto Kri prelil in rod človeški odrešil, tam gori je bil postavljen poganski malik, malikovavski kip. Tudi na družih svetiščih so taki poganski maliki. Pa kje so zdaj oni malikovalski kipovi?

Enaka osoda čaka tudi kipove Giordana, Macinija, Garibalda in družih sovražnikov Kristusove Cerkve.

(Dalje nasl.)

V Naklem so bile preteklo nedeljo prelepe slovesnosti, predstavlanje novega župnika častitega g. Fr. Rome-ta. Počastili so ga s svojo nazočnostjo: kanonika Urbas in Jeran (pervi je imel duhovno opravilo zjutraj, drugi ob 10ih predstavljavni govor), iz Kranja pp. gg.: dekan A. Mežnarec, okrajni glavar Merk, okrajni sodnik Starè, župan Šavnik, pa lepo število bližnjih gg. župnikov in družih gospodov. Pri slovesnem opravilu je bila ob enem polna cerkev vernega ljudstva. Vse Naklo je bilo preobilno okinčano, kar dela čast Naklancem in zlasti č. g. administratorju J. Lavrenčiču, kateri je vse to vodil. Pri veselem obedu so se glasile zdravice sv. Očetu, presvit. cesarju, knezu škofu, novemu g. župniku in pričujočim, srenji Nakelski itd. Bog daj tudi nadalje srečo in zadovoljnost, kakor je bila ta lepi dan.

Iz Kopra, 30. rožnika. Strela me je predramila, da Vam zopet načertam par verstic. Naj pa na prvo Vam kaj družega povém.

Pomladanski hlad, ali celo mraz končal je tú skoro vse sadje. Grozdje je bilo lepo in polno; pa zopet ga je slabo vreme skoraj polovico ugonobilo. Tukajšni okoličani pravijo: „To je proprio kaštiga od Boga radi beštemic (zarad kletvine).“ Starodavna resnica je res, da Bog zarad preklinjevanja naj večkrat naglo udari.

Dne 27. zvečer tolkla je precej huda toča, kot orehi debela, in je pobila mnogo šip po oknih.

Zjutraj ob 4ih pa je strela strašno udarila v neko hišo. Sredi višine družega nadstropja šla je skozi zid in je naredila v veliko luknjo. Švignila je skozi dve spalnici in skoz drugi zid zopet ven. Med potjo poterla je zerkala in tudi po omarah je marsikaj pokončala.

V obeh spalnicah je hudo razsajala, kolikor ji je pustil čas, tudi posteljniki so čutili njen serd. Kaj pa z ljudmi po spalnicah? Dve družini iz one hiše šle ste poprejšnji večer z doma v Gradiško. Osnovano je bilo, da idejo to jutro, ko je strela udarila, a nekdo izmed družine reče: „Idimo rajše danes popoldan in jutri bomo že tam!“ Ta svet je bil vsem všeč, in s tem se je rešilo nekaj oséb nagle smerti.

V drugi spalnici, spala je zvečer služkinja. Po noči pa jo pride klicat druga služkinja iz gornje sobe, rekoč: „Pojdi gori k meni spat, ker me je groza tega vremena.“ „Mar pa ti tú pri meni ostani,“ reče ji perva. Naposled je vendar šla ž njo v gornji oddelek, — in to jo je rešilo smerti. — Ali ni tu očitna pomoč angelja varha? Jaz mislim, da.

stavami, ob potu pa vse v zelenju. Topiči so pokali; zvonili so z edinim zvonom, za družega je bilo nabranega že nekaj denarja, pa je po smerti misijonarja g. V. Laha vse zaspalo.

Drugi dan, v soboto, je presvetli obiskal veljavniše Dubičane, popoldne se je med zvonjenjem in pokanjem topičev prepeljal v hervatsko Dubico ogledat si cerkev. V nedeljo 23. junija nas je zjutraj dež oplašil, pa hvala Bogu, bilo se je še do časa zvedrilo, da se je moglo vse v redu izvršiti. Iz hervatske Dubice je prišla velika procesija 400 ljudi in 40 otrók-birmancev z zastavami, in ognjegasci v paradi, ki so z glasnim petjem in molitvijo šli skozi Dubico. Kaj tacega Bosanci še niso videli. Brez bratov Hervatov bi mi ubogi in maloštevilni bosanski katoliki malo opravili. Ob 10ih je inel presvetli pridigo, potem sv. mašo, pri kateri so peli Hervatje. Po sv. maši je sledila sv. birma; na dvorišču vstopile ste se dve verstki birmancev, katerih je bilo veliko čez sto, bili so stari že po 40 lét, med temi tudi občinski pisar. Vsa opravila bila so končana do polni dvanajste ure dopoldne.

Tu moram povedati, da imajo Turki raje katolike, kakor prenapete Serbe, ki le to mislijo, da bode Bosna kmalu serbska, ali pa ruska. Sedaj ob 500letnici, ki se je 27. t. m. obhajala — tako imenovan Vidov dan — je zapovedan praznik in so govorili, da je car Lazar zopet oživel in bode udaril na Kosovo z vojsko in osvojil zgubljeno carstvo.

V ponedeljek, dan sv. Ivana, ki je tukaj velik praznik, se je presvetli biskup poslovil od nas že zjutraj ob 9ih med zvonjenjem in streljanjem, in odšel je v Kostajnico v samostan oo. frančiškanov, ki oskerbujejo katolike, od tod v Novi, kjer je bila birma 26. junija. Bog daj srečno potovanje blagemu in prijaznemu gospodu.

Vreme imamo letos slabo, dež nam dela preglavice in strašijo nas pogoste nevihte s točo in vetrom. Tako pa, kakor je bilo včeraj ob 1/2 7ih zjutraj, še ni bilo; pridervili so se temni oblaki od jugo-zapada s silnim vetrom, ki je polomil lepo koruzo, žito vergel, pa še strela je naredila veliko škode, ubila je dva človeka in dva vola. Hujše je bilo okoli Dubice, kjer je debela toča potolkla vse pridelke ubogemu poljedelcu. Po Dubici je bilo strašno, pobila je šipe po oknih daleč na okolo.

(„Domoljub.“)

I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec mali serpan (julij.)

a) Glavni namen:

Spovedniki in dušni vodniki.

b) Posebni nameni:

15. S. Henrik. Bamberška škofija. Avstrijski cesar. Važna in osodepolna spreobrnjenja.

16. Marija škapul. Karmelski red. Z molitvenim apostoljstvom posebno združene redovniške družbe. Več tergovcev in obertnikov.

17. S. Aleš. Da bi se višje cenili evangeljski svetje. Da bi se preprečili nesrečni, posebno mešani zakoni. Več ženinov in nevest.

18. S. Kamil. Da bi se bolj cenili ss. zakramenti za umirajoče, in pa, da bi se o pravem času prejemali. Usmiljene sestre od sv. Križa. Več zdravišč.

19. S. Vincencij Pavlj. Lazaristi in hčere keršanske ljubezni. Prospéh Vincencijevega društva. Jetniki in njih predstojniki.

20. S. Elija. Južni Slovani. Več deških in duhovnih semenišč. Važne dušne in časne zadeve.

30. S. Prakseda. Da bi se v nedeljo in praznike ne delalo. Da bi se zbudili dobrotniki za popolno uboge. „ki so dobre volje.“ Več onih, ki prejmejo višje redove.

21. S. Marija Magd. Pospješevalci molitvenega apostoljstva in Serca Jezusovega bratovščine. Nekaj prav hudo skušanih. Vstrajnost novospreobrnjenecem.

23. S. Apolinarij. „Mašniki in obhajanci.“ Naši škofje. Važna in težka dušna pastirstva.

24. S. Kristina. Mladina, ktere vera in pravnost je v nevarnosti. Društvo sv. Kanizija. Več zaslepljenih, zakerknjenih, nespokornih. (Konec nasl.)

II Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — V dveh važnih zadevah priporočena dva zakonska za uslišanje na priprošnje N. lj. Gospé in sv. Jožefa. — Nekdo, da bi se mogel toliko ozdraviti, da bi mogel zopet kruh služiti sebi in družini. — Neki mladenič v hudih skušnjavah, ki se želi poprijeti bogoslovja, da bi izvolil, kar je Božja volja. Uslišanje se bo naznanilo. — Deklica, ki je hudo bolna, da bi se je Bog usmilil in ji na priprošnje Naše lj. Gospé, sv. Jožeta, in sv. Antona podelil še ljubo zdravje, če je Božja volja, ter tudi v dušnih zadevah jo oserčeval in tolažil. — Bolna oseba, kateri vse zdravniške pomoči ne pomagajo, se prav serčno priporoča Naši ljubi Gospé presv. Serca, sv. Jožefu, sv. Antonu Padovanskemu in sv. Frančišku Sal., da bi na njihovo priprošnje ji ljubi Bog dal zopet ljubo zdravje, ako je njegova sveta volja. Uslišanje se bode po „Danci“ razglasilo.

Zahvale.

Preserčna zahvala presv. Sercu Jezusovemu, preblaženi Devici Mariji in sv. Jožefu za srečno prestano poskušnje. S tem spolnujem obljubo, da hočem objaviti milost, ako jo zadobim vsled poročila in opravljane devetdnevnic. F. G.

Listek za raznoterosti.

Dijaška kuhinja nas je to leto hudo terla. Poslednje tri mesce tako-le: v aprilu je za 112 oséb vzela 155 gld., — v majniku za 109 oséb 195 gld., — v rožniku za 108 oséb 182 gld. Tudi še za druge k stanovanju itd. niso bili majhni troški.

Knezoškofjski duhovni svetniki imenovani so čč. gg. župniki: Jan. Ev. V o v k, župnik v pokoji v Šent-

Jerneji, Mihael Tavčar v Žužemberku, in Martin Povše v Šentjuriju pri Kranju.

Upravitelj lavantinske škofije postal je mil. gosp. prelat Fr. Kosar. Imenoval ga je knezo-nadškof solnograški, dr. Eder.

Stolni kapitelj lavantinske škofije je za oskerbnika knezoškofijskih posestev izvolil prečast. gospoda kanonika dr. Križaniča; prečast. gosp. kanonik L. Herg pa je izvršitelj oporoke ranjcega knezoškofa.

Sv. birmo je delil poslednjo nedeljo, 7. t. m., v stolnici mariborski celovski knezoškof, mil. g. dr. J. Kahn.

Na c. kr. gimnaziji v Novem mestu bode vpisovanje učencev za vstop v prvi gimn. razred šolskega leta 1889/90 v soboto, 13. julija od 9. do 12. ure dopoldne; vsprejemni izpiti pa se začne istega dne ob 2. uri popoldne.

Gimnazija je sklenila šolsko leto 10. t. m. s slovesno šolsko mašo, katero je imel prelat in škofijski komisar za srednje šole milgsp. dr. Andr. Čebašek ob sih v stoljni cerkvi. Po sv. maši so se delila šolska spričevala, pri čimur so se mnogi veselili, mnogi pa tudi jokali. Več drugi pot.

V Terziču so ustanovili blago družbo sv. Vincencija za podporo ubožnih, katero je sl. c. kr. vlada poterdila 6. majnika t. l. Predsednik je čast. g. Fr. Špendal, podpredsednik gosp. Andr. Gossner, tajnik č. g. R. Merčun, blagajnik gosp. Frid. Ošabnik. Drugi delavni udje so gg.: Ant. Gabre, Fort. Kurnik, Pet. Mihelač in V. Theuerschuh.

Prav lepa misel, živeli!

Naj nasledujejo berzo: Kranj, Loka, Novo mesto, Idrija, Postojna idr.!

Iz Rima 3. jul. (Kakošna je v Rimu svoboda!) Prijatelj nam piše: Odkar so sovražniki v Rimu povzdignili spominek Brunu, je nam svečenikom huje; gerdijo nas in psujejo bolj kot poprej. Toda: non praevalent.

V volitvah.

Tone. Jaka, kaj se je posebnega godilo pred volitvami?

Jaka. Tisti so drugim vést spraševali, kateri sami imajo narbolj kosmato.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. Alojzij Bobek je imenovan administratorjem v Godoviču. Č. g. Valentin Klobus gre iz Godoviča za kurata na Slap. Prestavljeni so č. g. kaplani: Valentin Bernik iz Kranjske gore v Mošnje; Franc Verhovšek iz Sodražice v Kranjsko goro; Alojzij Pehani iz Križevega pri Kostanjevici v Sodražico. — Čast. g. Franc Rozman nastavljen je kot duhovni pomočnik v Knežaku.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Jos. Osterc, dosedaj pri sv. Tomažu tik Velike nedelje, pride za kaplana v Cirkovice; na njegovo mesto gre novomašnik č. g. Fr. Moravec. Novomašnik č. g. Ant. Medved pride za družega kaplana v Soštanj, č. g. Iv. Vreže pa v Šmartin pri Slov. Gradci. — Umerl je č. g. Jos. Hernah, duhoven v pokoji, v Remšeniku 29. junija.

Iz rimskega Martirologija.

17. sušca.

Na Irskem sv. Patricij, škof in spoznovalec, ki je prvi v tej deželi oznanoval sv. vero. Sloveč je z naj večimi čudeži in čednostmi.

V Jeruzalemu sv. Jožef Arimatejic, plemenit stotnik, učenec Gospodov, ki je Jezusovo presv. telo, s križa sneto, v svojem lastnem grobu pokopal.

V Rimu ss. marternika Aleksander in Teodor.

V Aleksandriji spomin prav mnogih mučencev, ktere so častivci malika Serapida zgrabili, in ker so se z vso stanovitnostjo branili malika moliti, so bili grozovito hudo pretepani, ob času cesarja Teodozija, kateri je pa zdajci ukazal podreti Serapidov tempelj.

V Carigradu sv. Pavel, mučenec; le-tá je pod cesarjem Konstantinom Kopronimom zagovarjal čiščenje ss. podob, in bil je na germadi sežgan.

V Kabilonu v Galiji sv. Agrikola, škof.

V Nivigellu v Brabantu sv. Jedert, devica; bila je visokoplemenitega rodú, zaničevala je svet, vse žive dni je spolnovala vsaktere svetosti in dela čednosti, ter je zaslužila biti nevesta Kristusova v nebesih.

Dobrotni darovi.

Za opravo ubožnih cerkev naše škofije: S Črnega verha nad Polhovim gradcem 5 gld. — S Kranjske gore 25 gld. 45 kr. — Iz Mirne peči 21 gld. — Iz Podzemlja 20 gld. — S Studenca 15 gld. 10 kr. — Iz Škocijana pri Turjaku 10 gld. — Iz Toplic 20 gld. 55 kr. — Od sv. Helene 16 gld. 10 kr. — S Šent-Jošta nad Polhovim gradcem 35 gld. 50 kr. — Z Zaplane 23 gld. 70 kr. — S Horjula 31 gld.

Za dijaško mizo: M. J. v K. 3 gld. — Čast. g. Štef. Jenko 1 gld. — Č. g. župnik Ant. Jamnik 3 gld. — Prečast. g. dekan Mat. Frelj 5 gld. — Č. g. župnik Ant. Klemen 5 gld. — Č. g. župnik Greg. Jakelj 1 gld. — G. J. Vagaja 1 gld. 10 kr. — V. r. grofinja Sofija Auerspergova 2 gld. — Č. g. župnik Bl. Petrič 2 gld. — Č. g. župnik Mart. Narobe 5 gld. — Č. g. župnik Fr. Eržen 1 gld. — Neimen. gospá 2 gld. — Preč. g. župnik M. Preželj 5 gld.

Za sv. Očeta: Iz Reteč po čast. g. župniku Stan. Šrancu 9 gld. — Rudnik po č. g. Greg. Jakeljnu 13 gld. — Č. g. župnik Fr. Eržen 4 gld. — Iz Mavčič (darovanje) 22 gld.

Za sv. Detinstvo: Iz Mavčič po preč. g. župniku 4 gld. — Č. g. Ignacij Zupanc, kaplan na Bledu, 15 gld. 50 kr. — Č. g. Fr. Jarc, župnik na Mirni, 5 gld.

Za najpotrebniši misijone: Čast. g. Št. Jenko 1 gld. — Iz Nov. mesta „J. Klemen“ 20 gld. — Čast. g. župnik M. Narobe 5 gld.

Za afrikanski misijon: Č. g. župnik Bl. Petrič 2 gld. — Preč. g. župnik M. Preželj 1 gld.

Za Marijanišče: Preč. g. župnik M. Preželj 3 gld.

Za odpravljanje sužnjosti (Kard. Lavigerie), G. Fr. Omejic 1 gld.

Za cerkev presv. Serca Jezusovega: Iz Mavčič 7 gld.